

Висновки. Вакцинація пацієнтів із ЗСС проти COVID-19 призводить до зменшення частоти госпіталізацій, затяжного перебігу інфекції, формування Long COVID.

ХЕЛІКОБАКТЕРНА ІНФЕКЦІЯ: АНАЛІЗ ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Місюрьова С.В., Тищенко І.Ю.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

mis.svetlana.nuph@gmail.com

Актуальність. *Helicobacter pylori* є однією з найпоширеніших бактеріальних інфекцій у світі, яка асоційована з численними гастроентерологічними захворюваннями та підвищеним ризиком розвитку онкологічних захворювань. Інфекція *H. pylori* відіграє ключову роль у виникненні до 95% дуоденальних виразок, 60-70% доброякісних виразок шлунка та до 100% хронічного антрального гастриту. Крім того, бактерія є значним додатковим фактором ризику розвитку гастропатій, особливо спричинених застосуванням нестероїдних протизапальних препаратів.

Поширеність цієї бактерії повсюдна. Ця поширеність залишається високою в більшості країн, що розвиваються і, як правило, пов'язана з соціально-економічним статусом і рівнем гігієни.

Матеріали та методи. У роботі використані загальноприйняті методи наукового дослідження: інформаційно-аналітичний, епідеміологічний, експертної оцінки, синтезу.

Результати та їх обговорення. Протягом останніх років у ході декількох досліджень були отримані дані про значне поширення інфекції *H. pylori* серед дорослих і дітей у Канаді, країнах Європи, Латинської Америки, Азії та Африки.

Вивчення поширеності цієї інфекції у популяції серед дорослого населення показало, що приблизно 4,4 мільярда людей у всьому світі є інфікованими *H. pylori*. Поширеність цієї інфекції варіює від 18,9% у Швейцарії (13,1-24,7) до 87,7% в Нігерії (83,1-92,2).

У Європі поширення інфекції *H. pylori* у північних країнах нижче порівняно з південними та східними. Найнижчі показники, за даними огляду 2017 року, зареєстровані у Швейцарії – 18,9% (13,1-24,7) та Данії – 22,1% (17,8-26,5), найвищі у Португалії – 86,4% (84,9-87,9) та в Румунії – 68,5% (65,6-71,5).

Високі рівні захворюваності зафіксовані в країнах Східної Європи. У Туреччині під час перехресного дослідження було виявлено достовірне загальне поширення інфекції у 82,5% пацієнтів. Цікаво, що поширення було найнижчим серед осіб, які проживали в південному регіоні країни, де вирощують і вживають багато цитрусових. Оскільки вітамін С є ефективним у запобіганні багатьох інфекційних захворювань, можна зробити припущення, що він може відігравати певну роль у боротьбі з інфекцією *H. pylori*.

У країнах Північної Америки ситуація щодо поширення *H. pylori* є співставною із такою в країнах Північної Європи. Серед країн Північноамериканського регіону найбільша захворюваність спостерігається у Гренландії – 41,4% (37,9-44,9), у Канаді – 37,9%. найменша у США – 35,6% (30,0-41,1). Результати дослідження, проведеного в Мексиці, підтвердили високу поширеність інфекції *H. pylori* в країнах Латинської Америки – 52,2%.

Опубліковані за останній рік дані досліджень, які були проведені в країнах Азії, засвідчили високу поширеність інфекції *H. pylori*, що коливається в межах 54-76%. У Південній Кореї у масштабному перехресному загальнонаціональному багатоцільовому дослідженні виявлено, що показник інфікування *H. pylori* становив 54,4%. У Китаї рівень поширення інфекції *H. pylori* становив 63,4% (слід враховувати, що дослідження проводилося на вибірці населення з територій, серед яких спостерігався високий рівень захворюваності на рак шлунка). Співставні високі рівні захворюваності спостерігалися в Індії, Казахстані та Бутані. Так, в Індії у пацієнтів із симптомами диспепсії поширеність інфекції коливалася в межах від 58 до 62%. У Казахстані у пацієнтів із гастродуоденальними захворюваннями рівень поширення *H. pylori* становив 76,5%. Подібна ситуація спостерігалася в Бутані, де інфекція траплялася в 73,4% випадків. Інше дослідження, проведене в цій країні, показало ще вищий рівень поширення – 86%.

Оновлені результати досліджень надійшли з країн Африки. Дослідження, проведені в Марокко та Ефіопії, показали рівень поширення інфекції *H. pylori* 75,5 і 65,7% відповідно. В обох дослідженнях встановлено значне підвищення поширеності захворюваності з віком. Дослідження з Нігерії встановило високі рівні: поширення становило 80% при гістологічному аналізі та ще вищий рівень – до 93,6% – при застосуванні серології.

Існують два варіанти поширеності *H. pylori*. Згідно з першим варіантом, який найбільш притаманний для країн що розвиваються (Нігерія, Чилі, Бразилія, Перу, Таїланд, Саудівська Аравія та ін.), *H. pylori* виявляється з високою частотою вже в дитячому віці до 90%, а до тридцяти років нею інфіковано майже все населення. При іншому варіанті поширеності *H. pylori* йде поступове наростання інфікованості з віком людини – у дітей в 5-15% випадків, а у дорослих у 20-65%. Цей варіант поширеності інфекції зустрічається у розвинених країнах – Фінляндії, США, Бельгії, Італії, Франції.

Результати багатьох досліджень показують, що поширеність інфекції *H. pylori* у всьому світі зростає з віком, досягаючи 40-60 % у людей похилого віку з відсутністю симптомів і > 70% у літніх пацієнтів з гастродуоденальними захворюваннями. Дослідження, які проведені протягом останнього десятиліття, показали високу поширеність інфекції *H. pylori* серед найстарішої популяції – від 70 % до 85 %. Однак помітне зниження поширеності інфекції відзначається у літніх людей (85 років).

Висновки. Таким чином, за оцінками експертів, понад 50 % світового населення інфіковано *H. pylori*. Відмінності у поширеності існують як усередині

країн, так і між ними, причому більш висока поширеність спостерігається серед людей з нижчим соціально-економічним статусом. Більшість випадків передачі інфекції відбувається у ранньому віці, переважно від людини до людини у сім'ї. Відсутність відповідної санітарної позиції, безпечної питної води, базових понять про гігієну, а також обмежена дієта та велике скупчення населення відіграють значну роль у високій поширеності інфекції.

РОЗРОБКА ПРАКТИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ЛАБОРАТОРІЯХ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КЛІНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Місюрьова С.В., Куц Є.С., Тищенко І.Ю., Пропіснова В.В.
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
mis.svetlana.nuph@gmail.com

Актуальність. Забезпечення точності та надійності даних у клінічних дослідженнях стоїть на першому місці через їх вирішальне значення для якості медичних рішень. Лабораторні дослідження відіграють ключову роль у цьому процесі, оскільки вони формують основу для медичних висновків та подальшого лікування. Керування ризиками на кожному етапі лабораторної практики стає необхідністю, щоб забезпечити надійність результатів та гарантувати ефективність медичної практики.

Результати клінічних досліджень не лише визначають ефективність нових методів лікування, але й безпосередньо впливають на безпеку та добробут пацієнтів. Оскільки точність та надійність даних в лабораторних умовах визначають якість медичних висновків, ризик-менеджмент у цих умовах є невід'ємною складовою, особливо з урахуванням стрімкого технологічного прогресу. Ідентифікація ризиків на всі етапах лабораторного тестування є запорукою високоякісних та надійних даних, необхідних для успішних клінічних досліджень та подальшого впровадження нових методів лікування.

Матеріали та методи дослідження. Робота була проведена на базі основних нормативних документів: ДСТУ ISO 15189:2015 «Медичні Лабораторії. Вимоги до якості та компетентності», ДСТУ ISO/TS 22367:2015 «Медичні лабораторії. Зменшення помилок методом управління ризиками та постійного поліпшення» відповідно до вимог стандарту ISO/IEC 17025:2017 / ДСТУ ISO/IEC 17025:2019.

Відповідно до Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) 14971, управління ризиками описується як систематичне застосування управлінських політик, процедур і практик для завдань аналізу, оцінки, контролю та моніторингу ризику. Це процес, який включає передбачення того, що може піти не так (помилки), оцінку частоти виникнення цих помилок, а також наслідків або тяжкості шкоди, яку вони завдають, і, нарешті, що можна зробити, щоб